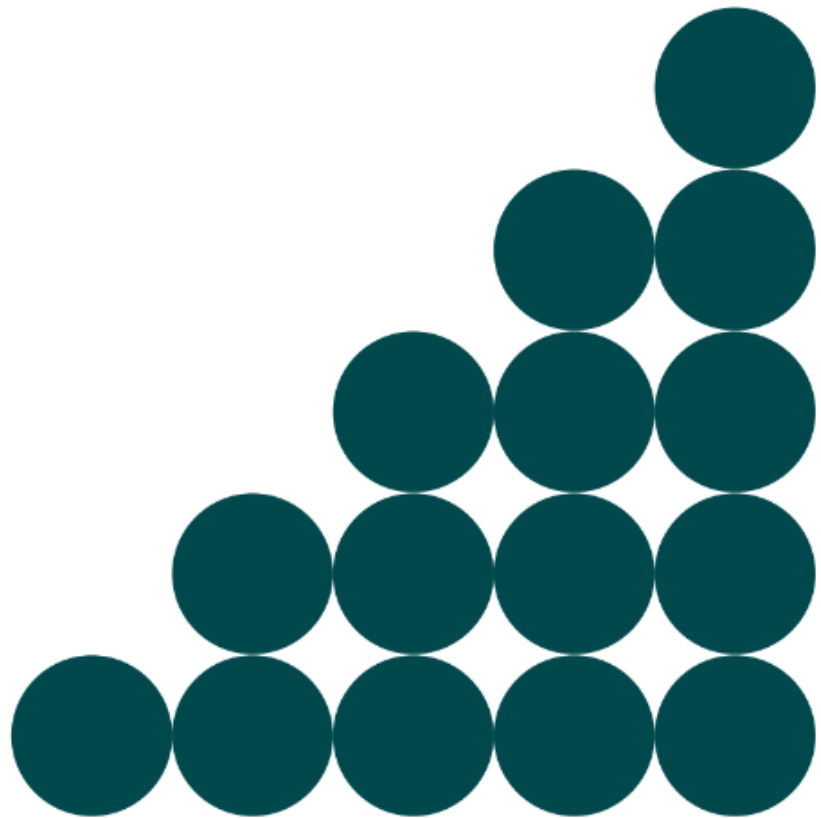

Opiskeluhuoltosuunnitelma

Kokkolan kaupunki
2023-2024

Opetus- ja kasvatuslautakunta 06.06.2023 § 57

Sisällys

1 Opiskeluhoolto	2
1.1 Yleistä oppilas- ja opiskelijahuoltolaista	2
1.1.1 Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoolto	2
1.2 Yksikkökohtainen opiskeluhouoltopalvelujen tarve	3
1.3 Opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto	4
1.4 Opiskeluhooltotyö koulussa	5
2 Yhteisöllinen opiskeluhoolto ja sen toteutustavat	6
2.1 Yhteisöllisen hyvinvoinnin ryhmän (YHR) tehtävät ja kokoontuminen	6
2.2 Yhteisöllisen opiskeluhoollon toimenpiteitä/seurantamenetelmiä	7
2.2.1 Yhteisöllisen opiskeluhoollon yhteiset teemat	8
3 Yksilökohtainen opiskeluhoolto ja sen toteutustavat	8
3.1 Asiantuntijaryhmä	8
3.2 Oppilaan oikeus kuraattorin ja psykologin palveluihin	9
3.3 Oppilaan ja hänen huoltajansa asema opiskeluhoollissa	9
3.3.1 Velvollisuus ilmoittaa poliisille/epäily seksuaalirikoksesta	10
3.3.2 Velvollisuus ilmoittaa poliisille/epäily pahoinpitelystä	10
3.3.3 Opiskeluhoolto kurinpidon ja ojentamisen yhteydessä	10
4 Opiskeluhooltotyön vastuut ja kirjaamismenettelyt	10
4.1 Salassapitoon liittyviä asioita opiskeluhooltotyössä	10
4.2 Opiskeluhouoltokertomus (Wilma, muistio)	11
4.3 Koonti vastuista ja kirjaamismenettelyistä	12
4.4 Todistaminen oikeusprosessissa ja oppilasta koskevien tietojen antaminen	12
5 Opiskeluhoollon ja perhetukipalveluiden yhteistyö	13
5.1 Kouluhenkilökunnan tekemät lastensuojeluilmoitukset ja yhteydenottopyynnöt perhetukipalveluihin	13

Liitteet

Liite 1. Yksilöity kirjallinen suostumus opiskeluhooltoasioiden käsittelyyn

Liite 2. Minne ottaa yhteyttä?

Liite 3. Oppilaiden ja opiskelijoiden suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

1 Opiskeluhoolto

1.1 Yleistä oppilas- ja opiskelijahuoltolaista

Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta (377/2022) astui voimaan 1.1.2023. Koulutuksen järjestäjät ottavat käyttöön lain 13 § mukaiset opiskeluhoitosuunnitelmat 1.8.2023. Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota opetukseen tai koulutukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Opiskeluhoolto kuuluu kaikille esiopetus- ja kouluyhteisössä työskenteleville sekä opiskeluhooltopalveluista vastaaville viranomaisille. Opiskeluhoolto on sekä *yhteisöllistä* että *yksilöllistä* tukea. Opiskeluhoolto toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhooltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhoolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhooltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä.

Opiskeluhooltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Työssä tulee turvata se, että oppilaan ja huoltajan näkemyksiä kuunnellaan. Koulun opiskeluhooltotyöstä ja sen menettelytavoista tulee antaa tietoa oppilaalle ja huoltajalle. Huoltajalle tulee antaa tietoa siitä, miten lasta koskevan opiskeluhoollollisen asian vireillepano ja valmistelu tapahtuvat.

1.1.1 Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoolto

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan koulun tai oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia, vuorovaikutusta, osallisuutta, ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä esteettömyyttä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto kohdistuu koko kouluyhteisöön. Opiskeluhoolto kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Koulun henkilökunta on ensisijaisesti vastuussa yhteisöllisestä opiskeluhoollosta. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain sekä perusopetuslain lisäksi koulun opiskeluhoollon tehtäviä sääntelee myös terveydenhuoltolaki ja lastensuojelulaki.

1.2 Yksikkökohtainen opiskeluhoitopalvelujen tarve

Yksikkökohtaisen opiskeluhoitopalvelujen tarvetta on kartoitettu kyselyllä huhtikuussa 2023. Yksikkökohtaiseen tarpeeseen vaikuttavat mm. oppilasmäärä, tukea tarvitsevien ja eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevien oppilaiden määrä sekä yksiköissä toimivat erilaiset pienryhmät. Taulukkoon on ilmoitettu yksikön arvioima tarve henkilöresurssista (htv=henkilötyövuosi). Mikäli yksikkö ei ole ilmoittanut tarvetta, on se laskettu mitoituksen perusteella (harmaalla värjätty ruutu).

Yksikkö	Oppilasmäärä (20.9.2022)	Pienryhmät kpl (eo, valo, jopo)	lääkäri	terv.hoit.	kuraattori	psykologi
Esiopetus/förskoleunderv.	669		0,3	1,5	1,0	0,9
Chydenius	245	1	0,1	0,4	0,4	0,2
Donnerska	262	1	0,2	0,8	1	0,4
Hakalahti	380	2	0,2	1	0,6	0,5
Halkokari-Rytimäki	469	3	0,1	1	0,6	0,5
Hollihaka	394	1	0,1	0,8	0,8	0,2
Isokylä	798	8	0,2	1,8	1	1
Jokilaakso	117	1	0,05	0,3	0,3	0,1
Kiviniitty	508	8	0,2	1	0,9	0,8
Koivuhaka	239	3	0,1	0,5	0,4	0,3
Kälviän kirkonkylä	134	1	0,1	0,4	0,4	0,1
Lohtaja	87	1	0,1	0,2	0,1	0,1
Lohtajan kk	114		0,1	0,2	0,2	0,1
Lucina Hagman	262	1	0,2	0,5	0,4	0,3
Mariankatu		4	0,2	0,2	0,2	0,2
Marinkainen	82	1	0,1	0,2	0,2	0,1
Marttila	119		0,1	0,4	0,4	0,1
Mäntykangas	270	4	0,1	0,6	0,4	0,4
Peltokorpi	96		0,1	0,4	0,4	0,1
Rahkonen	37		0,0125	0,05	0,2	0,05
Ruotsalo	89		0,04	0,2	0,1	0,1
Såka	56		0,03	0,1	0,2	0,1
Torkinmäki	501	3	0,2	1,1	1	1
Veikko Vionoja	35		0,0125	0,05	0,2	0,05
Villa	209	2	0,1	0,5	0,6	0,5
Ykspihlaja	117	2	0,06	0,3	0,3	0,2
Öja	39		0,0125	0,05	0,2	0,05
KSG	147		0,05	0,3	0,3	0,4
KSL	665		1	1,6	1	1
Kokkolan aikuislukio ja ammattilukio	235		0,1	0,3	0,2	0,2
YHTEENSÄ	7375	47	4,2	16,6	13,9	10,1

Henkilöstömitoitukset:

Koululääkäri 2100 oppilasta/työntekijä (THL), kouluterveydenhoitaja 460 oppilasta/työntekijä (THL) koulukuraattori 670 oppilasta/työntekijä, koulupsykologi 780 oppilasta/työntekijä.

Harmaa ruudukko: laskettu mitoituksen mukaan, Valkoinen ruudukko: yksikön ilmoittama tarve

1.3 Opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto

Opiskeluhooltoja toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoollon tulee ensisijaisesti olla yhteisöllistä, ennaltaehkäisevää työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut.

1.4 Opiskeluhoitotyö koulussa

KOULUN YHTEISÖLLISEN HYVINVOINNIN RYHMÄ

Tehtävät

Opiskeluhoollon suunnittelu, toteutus ja arviointi

Yhteisöllisen hyvinvoinnin seuranta ja kehittäminen sekä terveellisen, turvallisen ja saavutettavan oppimisympäristön luominen edistää psyykkistä hyvinvointia ja oppimista sekä ehkäisee syrjäytymistä. Koulun henkilökunta on ensisijaisesti vastuussa hyvinvoinnista kouluyhteisössä.

Kokoonpano koululla

rehtori (puheenjohtaja)
erityisopettaja (sihteeri)
opinto-ohjaaja
koulukuraattori
koulupsykologi
kouluterveydenhoitaja
koululääkäri
esiopetuksen edustaja

ASiantuntijaryhmä

Tehtävät

Monialainen opiskeluhoitotyö yksittäisten oppilaiden asioissa.

Vaatii huoltajan/oppilaan suostumuksen. Kirjataan opiskeluhoitokertomukseen (Wilma, muistio). Kirjaamisesta vastaa ensisijaisesti erityisopettaja, toissijaisesti luokan-/aineenopettaja.

Kokoonpano

Monialainen ryhmä, joka kutsutaan koolle tapauskohtaisesti. Koollekutsujana toimii henkilö, joka on huolissaan oppilaasta.

2 Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toteutustavat

Yhteisöllisellä opiskeluhoitolla tarkoitetaan koulun toimintakulttuuria ja toimenpiteitä, jotka edistävät oppilaiden oppimista, terveyttä, hyvinvointia, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä terveellistä, turvallista ja saavutettavaa opiskeluympäristöä. Yhteisöllisellä opiskeluhoitolla haluamme:

- luoda hyvinvointia tukevan oppimisympäristön ja tukea yhteisöllisiä toimintatapoja
- ehkäistä syrjäytymistä
- poistaa kasvun ja oppimisen esteitä, ehkäistä oppimisvaikeuksia ja muita ongelmia
- taata turvallisen oppimisympäristön (Perusopetuslaki 29 h §)
- tukea oppilaiden osallisuutta

2.1 Yhteisöllisen hyvinvoinnin ryhmän (YHR) tehtävät ja kokoontuminen

Koulun oma yhteisöllisen hyvinvoinnin ryhmä (YHR) vastaa koulun opiskeluhoiton suunnittelusta, kehityksestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa rehtori. YHR voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän tärkein tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoiton toteuttaminen ja kehittäminen. Oppilaiden ja huoltajien osallisuuden tukeminen on tärkeä osa yhteisöllisen opiskeluhoiton työtä. Ryhmä kokoontuu koulun tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kolme kertaa lukuvuodessa. YHR:n kokouksista pidetään pöytäkirjaa ja erityisopettaja toimii pöytäkirjanpitäjänä. Pöytäkirjat julkaistaan henkilökunnalle Microsoft Teamsissa.

YHR vastaa ainakin seuraavista yhteisöllisen opiskeluhoiton suunnittelu-, kehittämis-, toteuttamis- ja arviointitehtävistä:

- Oppilaiden hyvinvoinnin ja osallisuuden yleinen seuraaminen ja tukeminen
- Koulun fyysisen oppimisympäristön terveellisyyden seuranta
- Opiskeluhoitotyön suunnittelu
- Kiusaamisen vastainen työ
- Pelastus- ja kriisisuunnitelmien laadinta/ylläpito
- Kriisiryhmänä toimiminen ja työn koordinointi
- Muita yhteisölliseen opiskeluhoitoon mahdollisesti liittyviä tehtäviä

2.2 Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteitä/seurantamenetelmiä

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimeenpanemiseksi ja kehittämiseksi YHR koordinoi ja edistää yhteisöllistä opiskeluhoitoa seuraavin toimenpitein:

Toimenpide	Kohderyhmä	Toteutus
Nivelvaiheyhteistyö	Oppilaat (E-1.lk, 6.-7.lk)	Vuosittain
Hyvinvointikysely kiusaamisen ehkäisemisen tueksi	Oppilaat (E-9.lk)	Vuosittain
Hyvinvointiprofiili (OPH)*	Oppilaat (1.-9.lk)	Parilliset vuodet
Koulun ja esiop. terveydellisten olojen tarkistaminen	Nimetty ryhmä	Joka kolmas vuosi (2024)
Pelastus- ja kriisisuunnitelma	Henkilökunta	Tarpeen mukaan, jatkuvaa
Koulun järjestyssäännöt	Oppilaat 1.-6.lk, henkilökunta	Tarpeen mukaan
Toiminnan arviointi	Oppilaat (5. ja 8.lk), opettajat, ohjaajat, huoltajat, rehtorit	Vuosittain
Työhyvinvointikysely	Henkilökunta	Vuosittain
Kouluterveyskysely (THL)	4., 5., 8., 9.lk oppilaat ja huoltajat	Parittomat vuodet
Valtakunnalliset Move!-mittaukset	5. ja 8.lk. oppilaat	Vuosittain
Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäminen	Oppilaat ja henkilökunta	Vuosittain tai vähintään kolmen vuoden välein
TEAvisari	Henkilökunta	Parittomat vuodet
Muita erikseen päätettäviä toimenpiteitä		

*toteuttaminen ei ole kouluille velvoittavaa

2.2.1 Yhteisöllisen opiskeluhoollon yhteiset teemat

YHR suunnittelee koulun yhteisöllisen opiskeluhoollon teemojen toteutuksen. Minimi vaatimuksena on toteuttaa alla olevat teemat:

- 3. lk. kaveritaitopaja, järjestetään luokittain
- 5. lk. murkkupajat (aiheet: tunteet, vapaa-aika, sosiaaliset- ja ystävyys-suhteet, psyykkiset ja fyysiset muutokset)
- 8. lk. hyvinvointipajat

Näiden toimenpiteiden lisäksi järjestetään lukuvuoden aikana tapaamisia, joihin osallistuu luokanopettaja/luokanvalvoja ja opiskeluhoolloryhmä. Tämä on luokan vapaaehtoinen yhteisöllisen opiskeluhoollon toimenpide. Tapaamisen aikana keskustellaan yhteisistä asioista, jotka liittyvät opiskeluhooltoon luokkatasolla (esim. kokonaiskuva luokasta, psyykinen ja sosiaalinen ympäristö/viestintä, oppilaiden tuen tarve yleisellä tasolla). Aineiston avulla pyritään huomioimaan oppilaiden osallisuus paremmin.

3 Yksilökohtainen opiskeluhoolto ja sen toteutustavat

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista opiskeluhoolltoa. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeää on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä opiskeluhoollon tuen rakentamisessa, että koulun arjessa.

3.1 Asiantuntijaryhmä

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilas- tai opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolle huoli herää ja jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Asiantuntijaryhmän kokoontuminen perustuu aina oppilaan, sekä tarpeen niin vaatiessa, huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.

Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja (esim. terapeutti) tai oppilaan läheisiä. Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäiset konsultaatiot ovat tärkeä työmenetelmä opiskeluhoollossa ja se on hyvä erottaa asiantuntijaryhmän toiminnasta.

3.2 Oppilaan oikeus kuraattorin ja psykologin palveluihin

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään oppilaitoksen seitsemäntenä työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas (tai huoltaja) on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavana päivänä. Keskustelua voi toivoa myös joku muu henkilö. Psykologin tai kuraattorin arvion perusteella oppilaalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Oppilasta on myös ohjattava saamaan muita opiskeluhuollon palveluja.

Yhteydenoton psykologi- tai kuraattoripalvelujen saamiseksi voi tehdä

- oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijä yhdessä oppilaan ja/tai huoltajan kanssa ja/tai
- muu henkilö, joka on ammatillisessa tehtävässään tullut tietoiseksi oppilaan tuen tarpeesta.

Jos yhteydenottoa ei ole mahdollista (esim. oppilas kieltää) tehdä yhdessä, on oppilaalle ja hänen huoltajalleen annettava tieto yhteydenotosta. Psykologi tai kuraattori arvioi tapaamisen järjestämisen kiireellisyyden. Koulun opiskeluhuoltohenkilökuntaa voidaan konsultoida nimettömästi.

3.3 Oppilaan ja hänen huoltajansa asema opiskeluhuollossa

Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Oppilaan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.

Huoltaja ei voi kieltää oppilasta käyttämästä opiskeluhuollon palveluja. Alaikäinen voi, ottaen huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa ja muut henkilökohtaiset ominaisuutensa sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion vajaavaltaisen edun toteutumisesta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö (koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi tai koululääkäri).

Yhteishuoltajuudessa on molempia huoltajia kohdeltava tasapuolisesti. Esimerkiksi asiantuntijaryhmään on kutsuttava lapsen molemmat huoltajat.

3.3.1 Velvollisuus ilmoittaa poliisille/epäily seksuaalirikoksesta

Koulun henkilöstöllä on lastensuojelulain 25 §:n nojalla velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, kun heillä on tehtävässään tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä lapseen kohdistunutta seksuaalirikosta.

Jos epäillään lapsen joutuneen seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi, tehdään ilmoituksia aina kaksi. Ensin ilmoitetaan poliisille (hätänumero 112) ja toimitaan poliisin antamien ohjeiden mukaan. Toinen ilmoitus tehdään lastensuojeluun. Ilmoituksesta ei informoida huoltajaa. Oppilasta ei ilmoituksen jälkeen päästetä poistumaan valvotuista oloista ennen poliisin tuloa.

3.3.2 Velvollisuus ilmoittaa poliisille/epäily pahoinpitelystä

Jos epäillään lapsen joutuneen pahoinpitelyn uhriksi, tehdään ilmoituksia aina kaksi. Jos kyseessä on akuutti tilanne, toimitaan samalla tavalla kuin epäilyssä seksuaalirikoksesta (katso 3.3.1.). Muussa tapauksessa otetaan yhteys lastensuojeluun (liite 2) ja toimitaan sieltä saatujen ohjeiden mukaan. Sen lisäksi tehdään rikosilmoitus (rikosilmoituksia otetaan vastaan numerossa 029 541 5883).

3.3.3 Opiskeluhoolto kurinpidon ja ojentamisen yhteydessä

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty 36 §:n 1 momentissa tarkoitettu kurinpitorangeistus tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi 36 §:n 2 tai 3 momentin nojalla, järjestetään tarvittava opiskeluhoolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa 36 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden jälkeen (opetusta tai turvallisuutta häiritsevä käytös). (Perusopetuslaki 36 h §)

4 Opiskeluhooltotyön vastuut ja kirjaamismenettelyt

Laki korostaa yksittäisen opettajan velvollisuutta opiskeluhoollon asianmukaiseen hoitamiseen. Erityisesti velvollisuus korostuu asiantuntijaryhmän kokoamisessa ja mahdollisesti vastuuhenkilönä toimimisessa.

4.1 Salassapitoon liittyviä asioita opiskeluhooltotyössä

Henkilötietojen käsittelyssä lähtökohtana on luottamuksellisuus ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa. Opiskeluhooltoon liittyvät asiakirjat ovat salassa pidettäviä, ellei tietojen luovutukseen ole saatu oppilaan tai huoltajan kirjallista yksilöityä lupaa tai jokin säännös oikeuta tietojen antamiseen.

Kun opiskeluhooltotyössä käsitellään yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa, asian käsittelyyn voivat osallistua ainoastaan ne oppilaan opetukseen ja opiskeluhoollon järjestämiseen

osallistuvat, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu. Ratkaisu asian käsittelyyn osallistuvista tehdään kunkin käsiteltävän asian ja aiheen perusteella erikseen. Oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan kirjallisella suostumuksella tai niin kuin laissa erikseen säädetään, oppilaan asian käsittelyyn voi osallistua myös muista tarvittavista tahoista. (Perusopetuslaki 31 a §). Tähän tarkoitukseen on käytössä suostumuslomake (liite 1).

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. (Perusopetuslaki 40 h §)

Salassa pidettäviä tietoja ovat:

- Tiedot oppilaiden ja heidän perheenjäsentensä henkilökohtaisista oloista (elintavoista, harrastuksista, perhe-elämästä, poliittisesta vakaumuksesta, yhdistystoimintaan osallistumisesta, taloudellisesta asemasta, terveydentilasta ja vammaisuudesta yms.).
- Tiedot tehostetun ja erityisen tuen antamisesta, opetuksesta vapauttamisesta, opiskeluhoollon koskevat asiakirjat, tiedot oppilaalle suoritetusta psykologisesta testistä tai soveltuvuuskokeesta sekä oppilaan koesuoritukset.
- Todistuksiin sisältyvät henkilökohtaisten ominaisuuksien arvioinnit. Muilta osin todistukset ovat julkisia.

4.2 Opiskeluhoollon kertomus (Wilma, muistio)

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon rekisterin (opiskeluhoollon rekisteri) rekisterinpitäjä on koulutuksen järjestäjä. Opiskeluhoollon rekisteriin tallennetaan oppilaitoksen monialaisessa yksilökohtaisessa opiskeluhoollon laadittavat opiskeluhoollon kertomukset sekä opiskelijan ja hänen laillisen edustajansa antamat tahdonilmaisut (oppilas- ja opiskelijahuollonlaki 21 §).

Terveydenhuollon opiskeluhoollon työkentelevien henkilöiden tulee merkitä tiedot oppilaan yksilöllisestä opiskeluhoollon työstä potilasasiakirjoihin. 12 §:ssä laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) säädetään potilasasiakirjojen käsittelystä. Opiskeluhoollon työkentelevien kuraattorien on kirjattava tietoja yksilöllisestä opiskeluhoollon työstä sosiaalihuollon potilasasiakirjoihin. Laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) määrätään potilasasiakirjojen käsittelystä sosiaalihuollon. Laissa sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (254/2015) määrätään opiskeluhoollon kuraattorin tekemistä kirjauksista.

Opiskeluhoollon kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan opiskelijan (oppilas- ja opiskelijahuollonlaki 20 §):

- nimi, henkilötunnus, kotikunta sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- asian aihe ja vireille panija,
- opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet,
- tiedot asian käsittelystä monialaisen asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelmat sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot,
- toteutetut toimenpiteet,
- kirjauksen päivämäärä, kirjauksen tekijä ja hänen asemansa
- opiskeluhuoltokertomuksen tietojen käsittelystä vastaa rekisterinpitäjänä opetuksen järjestäjä, joka määrää rekisterille vastuuhenkilön.

Opiskeluhuoltokertomukseen kirjattavien tietojen tulee olla totuudenmukaisia ja niiden kirjaamisessa tulee kunnioittaa asianosaisen psyykkistä koskemattomuutta. Kirjausten tulee liittyä kyseisen ammattihenkilön perustehtäviin. Jos opiskeluhuoltokertomukseen sisältyviä tietoja annetaan henkilölle, joka ei osallistu opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin, asiakirjaan on merkittävä, mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

4.3 Koonti vastuista ja kirjaamismenettelyistä

	Koollekutsuja/ puheenjohtaja	Kirjaaminen	Kirjaamisvastuu
Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä	Rehtori	Muistiot julkisia henkilökunnalle (Microsoft Teams)	Erityisopettaja
Asiantuntijaryhmä	Nimetään tapauskohtaisesti. Koollekutsujana toimii henkilö, jolla on huoli oppilaasta.	Muistio Wilmassa	Ensisijaisesti erityisopettaja, toissijaisesti luokanopettaja /luokanvalvoja.

4.4 Todistaminen oikeusprosessissa ja oppilasta koskevien tietojen antaminen

Oikeudessa todistaminen on kansalaisvelvollisuus. Opettaja voi saada pyynnön tulla todistamaan oikeusprosessissa työnsä puolesta. Pyyntö todistamisesta toimitetaan aina kirjallisen haasteen muodossa. Ennen haasteen vastaanottamista ei tule, eikä tarvitse tehdä mitään. Haasteen saavuttua, tulee työntekijän olla yhteydessä yksikkönsä esihenkilöön ja

varmistaa todistamiseen liittyviä asioita. Esihenkilö voi tarpeen vaatiessa ottaa yhteyttä kaupungin lakimieheen.

Opettajalta saatetaan pyytää myös erilaisia kannanottoja ja mielipiteitä mahdollisissa oppilaita tai perheitä koskevissa riitatilanteissa esim. huoltajuuskiistat, oppilaan huostaanotto, sijoitus. Näiden tietojen antamisessa tulee noudattaa äärimmäistä harkintaa ja huomioida viranhaltijan salassapitoa ja vaitiolovelvollisuutta koskevat säädökset.

5 Opiskeluhuollon ja perhetukipalveluiden yhteistyö

Koulun opiskeluhuoltotyötä tekevät voivat vaihtaa lain edellyttämällä tavalla tietoja lastensuojeluviranomaisten kanssa. Koulun opiskeluhuoltoryhmän jäsenet ovat velvollisia antamaan lastensuojelun pyytämät tiedot oppilaan koulunkäyntiin liittyen. Kutsuttaessa perhetukipalveluiden viranomaisia yksittäisen oppilaan asiantuntijaryhmän kokoontumiseen, tulee lupa läsnäoloon saada huoltajalta ja lupalomaketta käyttää.

5.1 Kouluhenkilökunnan tekemät lastensuojeluilmoitukset ja yhteydenottopyynnöt perhetukipalveluihin

Kaikilla koululla työskentelevillä henkilöillä on lain edellyttämä velvoite ottaa yhteyttä perhetukipalveluihin, jos saavat tietoonsa lapsen hoidossa tai huolenpidossa ilmenevän sellaisia seikkoja, jotka edellyttävät lastensuojelutarpeen selvittämistä. Tällaisia seikkoja voivat olla esimerkiksi lapsen heitteillejätto, lapsen pahoinpitely tai seksuaalinen hyväksikäyttö, niiden epäily tai muita puutteita tai osaamattomuutta, joka vaarantaa lapsen hyvinvoinnin. Lastensuojelua ja poliisia voi konsultoida oikeasta menettelytavasta. Koulun yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä ei koskaan tee lastensuojeluilmoitusta, vaan sen tekee aina henkilö. Koulun henkilökuntaan kuuluva henkilö on viranomainen, eikä siksi voi tehdä nimetöntä lastensuojeluilmoitusta. Jos yhteistyössä perheen kanssa otetaan yhteyttä perhetukipalveluihin, lastensuojeluilmoitusta ei yleensä ole tarpeen tehdä.

Avoimen toimintakulttuurin ylläpitämiseksi on kohtuullista, että lastensuojeluilmoituksen tekevä henkilö ilmoittaa siitä huoltajalle, ellei tästä katsota aiheutuvan vaaraa lapselle. Jos tilanne ei ole akuutti, huoltajaa tulee tiedottaa jo siinä vaiheessa, kun lastensuojeluilmoituksen tekemistä harkitaan.